

Tal vid kyrkomötets öppnande, Uppsala domkyrka den 29 september 2020

Det talade ordet gäller

Kyrkomötets ordförande:

Så samlas kyrkomötet även detta år, 2020. Mötesformerna är annorlunda. Uppdraget det samma: Att stå i tjänst för alla kyrkotillhöriga, för vår svenska kyrka, för vår del av den världsvida kristenheten, för vår del av detta magiska att mänskligheten, trots allt, är en enda. Att stå i tjänst hos Gud själv.

Det ord som under vår levnad kommer att förknippas med år 2020, knyter an till ordet folk: Det gamla grekiska ordet pandemi betyder hela folket.

Ett virus – så litet, så främmande att forskarna inte med säkerhet vet hur det kan stävjas – länkar nu samman alla människor på Jorden. Vi hör ihop. Vi delar ansvaret att stoppa smittspridning och värna hälsa.

Pandemin är den yttersta bekräftelsen på att vi alla är just människor. Lika sårbara, lika oskyddade står vi, var och en, inför riskerna och hotet om alltför tidig död. Bakgrund eller plats i samhället – eller världen – spelar ingen roll.

I utsattheten, när allt är ställt på sin spets, spirar också det ljusa. Intuitivt visar vi omtanke, hjälper varandra. När själva livet står på spel, väntar vi inte på att någon annan ska gripa in. Vi agerar.

Lärdomarna från pandemins tid blir många. En är att både det offentliga och civilsamhället behövs.

Utan församlingar, föreningar och andra gemenskaper klarar sig inte Sverige. I det till synes lilla, sker något stort. Civilsamhället rustar människor med handlingskraft. Mötesplatser skapar nätverk, stärker samhörighet och grundlägger demokrati. Utan civilsamhällets metodik och medmänsklighet, kommer vårt samhälle att vackla, både i kris och kommande vardagar.

Svenska kyrkan är en huvudrollsinnehavare. Överallt, i alla delar av vårt vidsträckta land, finns kyrkan närvarande, som en öppen famn, med trygghet, tillförsikt och erbjudande om tro. I pandemins tid spirar kreativiteten – när vi bara sparsamt får mötas inomhus på samma ort och ställe, har kyrkan ställt om; till ansvarsfulla mötesplatser utomhus, till digitala mötesplatser där närhet, förtrolighet och delaktighet skapas vid cyberrymd, till sång- och musik under balkonger vid äldres bostadshus, till bönegemenskap via sociala medier, till telefonkedjor och mycket, mycket annat.

Från kyrkans ledning – lokalt, på stiftsplan och nationellt – sker med självklarhet medverkan i samhällets gemensamma krisberedskap och krishantering.

Vi vill vara – och är – en kyrka i tiden. Det pundet förvaltas väl i hela vår kyrka.

När pandemin har klingat av och världen åter öppnas, låt oss då ta tillvara den djupa insikten om att mänskligheten är en.

Vi människor finns alltid under samma himmelskupa. Här delar vi ansvaret för varandra och för den planet som ger oss livsbetingelser – ett ansvar som sträcker sig framåt i tiden och omfattar de generationer som ska komma efter oss. Naturens rika håvor, samverkans hisnande möjligheter och behovet, nödvändigheten, att återskapa balans, harmoni, i atmosfärens skyddande hölje – bara tillsammans kan vi skapa vägar framåt, vägar som håller i längden.

Här i kyrkomötet har vi tidigare år fattat viktiga beslut som stärker förutsättningarna för hela kyrkans klimatarbete. Vi människor, våra val och prästlönetillgångarnas växande, koldioxidslukande skogar, ja hela Svenska kyrkan, intensifierar nu engagemanget för klimatnytta.

I varje socken, i varje stadsdel, i bruksbygder och nära hav och fjäll, sträcker kyrktornen sig mot skyn. Kyrkan som byggnad ger oss hemhörighet, i bygden och dess kulturhistoria, i församlingen. Samtidigt är varje kyrktorn en antenn – en sändare och mottagare i världsvid kommunikation, en symbol för att alla på Jorden hör samman.

Med känslspröten utfällda, får begreppet pandemi – hela folket – fler dimensioner. Covid gör inte skillnad på människor – viruset drabbar också fattiga länder och människor som kämpar i underutvecklingens verklighet. Men förtryck och terror som ger skäl för flykt, uttorkade jordar, fattigdom, ohälsa och ovärdiga vardagsförhållanden tar inte paus för att coronan härjar. Den ofattbara brandkatastrofen på Lesbos blev ett övertydligt tecken på att vårt solidaritetsarbete måste fortsätta. Vi som individer och vi som kyrka ska fortsätta att kämpa.

Häromdagen fick jag del av berättelsen från en av hundratals bruksorter. När kraven kändes övermäktiga tog en tonåring sitt liv. I sorg och chock samlades kamraterna i idrottslaget, men varken föreningen eller kommunen räckte till som stöd. Idrottsledaren ringde prästen – och nu har de unga sin egen hockeypräst, i vått och torrt. Så verkar vår kyrka.

Alltid i folkkyrkan – och hängivet detta pandemins år – uttolkar vi kyrkans demokrati. Också ordet demokrati springer fram ur ordet folk, här gäller det folkstyret. Av hälsoskäl behöver årets kyrkomöte genomföras i andra former och annat format än ett vanligt kyrkomöte.

Smaka på orden: Vanligt kyrkomöte. Så vi i presidiet hade sett fram emot det – ett alldeles vanligt kyrkomöte, förstås med sina unika ärenden, men vanligt, med fri motionsrätt, generöst med tid för dialog, debatt och sedan ordinarie beslut om det som har varit och det som ska komma. Tillsammans med er har vi delat det djärva, spännande och av nästan alla varmt uppskattade tematiska kyrkomötet. Tillsammans med er har vi delat det pirriga premiärårets kyrkomöte när mandatperioden var ny och cirka hälften av ledamöterna nyvalda. Och vi, som då var omvalda, hade året före delat det historiska kyrkomötet som förde den nya kyrkohandboken till beslut. Ja, vi längtade verkligen till ett alldeles vanligt kyrkomöte.

Av skäl som är lika kända som opåverkbara, ställdes vi istället inför att pröva om kyrkomötet skulle genomföras eller inte och hur det skulle kunna genomföras. Vi har djuplodat både frågor och svar. Tillsammans med nomineringsgruppernas företrädare har vi gjort det bästa möjliga.

Vi enades om värdet av att genomföra kyrkomötet. Det finns ett värde i sig att Svenska kyrkans högsta beslutade organ är närvarande och engagerat detta pandemins och hälsokrisens år. Det finns värde i att kyrkomötet – och inga andra – fattar de viktiga besluten som avgör vad kyrkan på nationell nivå ska arbeta med kommande år, och inom vilka ekonomiska ramar det ska ske. Det finns ett värde i att kyrkomötet, med sina elva nomineringsgrupper, biskoparna och utlandskyrkan, manifesterar sin gemensamma vilja till samling, till förståelse, till ansvarstagande. Sådan är folkkyrkan – när det blåser, håller vi ihop, vi ställer inte in, vi ställer om och vi ställer upp.

Den livfulla debatten har berikat, och den har också förfinat formerna för årets kyrkomöte.

Alla ledamöter och alla biskopar kommer att vara engagerade, i nomineringsgrupper och i biskopsmöte. Alla ordinarie ledamöter och biskoparna i utskotten kommer att sammanträda – därtill kompletterade med ersättare från små nomineringsgrupper som annars skulle sakna talemöjlighet i utskottens beredningar. I plenum möts vi 44 ledamöter och samtliga biskopar. Det är inte optimalt. Det är samtidigt sant och trovärdigt gentemot väljarnas röster i kyrkovalet. Vi kommer alla att sakna de många, många inläggen i blommande debatter. I lika hög grad vet vi ärligt, att kyrkomötet 2020 helt och fullt följer vår representativa demokrati.

Så låt oss nu, alla tillsammans, hjälpas åt att fylla det här kyrkomötet med god positiv energi, med kreativa tankar och med det ansvar som åvilar ett parlament i en kyrka, byggd av sex miljoner människors tillhörighet, buren av församlingar, pastorat, stift och tron på en gud som tror på oss.

2020 års kyrkomöte är öppnat.

Karin Perers, kyrkomötets ordförande